

Asia: VN/6348/2020-LVM-31

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ajoneuvolain muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt lausuntoa ajoneuvolain muuttamista koskevasta hallituksen esityksen luonnoksesta. Ympäristöministeriö esittää asiasta lausuntonaan seuraavaa.

Hallituksen esityksen luonnos koskee ajoneuvolain lisäksi myös liikenteen palveluista annettua lakia, tieliikennelakia sekä autojen katsastustoiminnasta annettua lakia. Kokonaisuuteen sisältyy säädösehdotuksia, joilla voi olla vaikutuksia liikenteen päästökehitykseen.

Ympäristöministeriö pitää hyvänä, että päästömanipulaatioihin puututaan. Päästörajoitusjärjestelmien ohituslaitteiden ja manipulointien kieltäminen sekä kieltoon liittyvä seuraamusmaksu ovat tehokkaita ja oikeita toimia, joilla sääntelyä saadaan selkeämmäksi ja ongelmallista toimintaa saadaan vähennettyä. Päästömanipulaatiot lisäävät ympäristölle ja ihmisen terveydelle haitallisia lähipäästöjä (esim. hiukkaset, typenoksidit), ja manipulaation toteuttava havittelee toiminnallaan taloudellista hyötyä ja epäreilua kilpailuetua. Tarve lainsäädännön muuttamiselle niin, että päästömanipulaatiosta voidaan määrätä tuntuva seuraamusmaksu, on ilmeinen. Pelotevaikutuksen on oltava riittävä. Esityksen vaikutuksesta lähipäästöt vähenisivät, ilman laatu paranisi, ilmansaasteiden aiheuttamat terveyshaitat vähenisivät ja sitä kautta terveydenhuollon kustannukset vähenisivät.

Ajoneuvolain muuttamisesta koskevan ehdotuksen 6 a §:n 2 momentti kuuluu: ”Talouden toimijan tulee osoittaa, että myynnin tai asentamisen kohteena olevan 1 momentissa tarkoitetun tuotteen asentamisesta ajoneuvoon ei seuraisi, että ajoneuvo ei enää täyttäisi vaatimuksia, jotka olivat Suomessa voimassa ajoneuvon ensimmäisen käyttöönoton ajankohtana tai tätä myöhemmin, jollei niistä ole toisin säädetty tai määrätty.” Ympäristöministeriön pitää lauseen rakennetta monimutkaisena. Ympäristöministeriö pyytää liikenne- ja viestintäministeriötä harkitsemaan, saisiko

momentin tekstiä selkeytettyä esimerkiksi käyttämällä useampia virkkeitä ja/tai korvaamalla kieltorakenteet perusmuotoisella tekstillä. Ympäristöministeriö esittää myös konditionaalinen poistamista ko. momentista. Virkkeen voisi muokata esimerkiksi näin: ”Talouden toimijan tulee osoittaa, että myynnin tai asentamisen kohteena olevan 1 momentissa tarkoitetun tuotteen asentamisesta huolimatta ajoneuvo edelleen täyttää vaatimukset, jotka olivat Suomessa voimassa ajoneuvon ensimmäisen käyttöönoton ajankohtana tai tätä myöhemmin, jollei niistä ole toisen säädetty tai määrätty.”

Automaattisilla ajoneuvoilla tarjottavien liikkumispalveluiden kokeilujen mahdollistaminen on tärkeää tulevaisuuden liikennemuotojen tutkimiseksi ja edistämiseksi. Tulevaisuudessa automaatiolla voitaneen vähentää liikenteen päästöjä. Ympäristöministeriö pitää esitettyjä muutoksia lainsäädäntöön kannatettavina.

EU-säädösten seurauksena on viimeistään vuonna 2023 ryhdyttävä keräämään henkilöautojen ja kevyiden hyötyajoneuvojen todellisia ajo-olosuhteita vastaavia kulutustietoja.

Seuranta toteutetaan määräaikaikatsastusten yhteydessä. Ajankohtaisten kulutustietojen seurannan avulla voidaan arvioida CO₂-raja-arvojen vaikuttavuutta, tarkentaa päästöarvioita sekä informoida kuluttajia ajoneuvojen todellisista päästöistä ja kulutuksesta. Päästöseurannasta voi olla hyötyä sekä EU-tasolla että kansallisesti liikennesektorin päästöjen seurannan ja vähentämisen kannalta. Ympäristöministeriö pitää esitettyjä lainmuutoksia asianmukaisina ja tarpeellisina liikennesektorin ilmastotoimien vaikuttavuuden seurannan vahvistamiseksi. Uudet säädökset antaisivat myös komissiolle uusia työkaluja tarvittaessa reagoida saatujen todellisten kulutustietojen perusteella.

Esitysluonnokseen sisältyy myös käyttövoimien muutoksia koskeva sääntelymuutos. Tavoitteena on ns. konversioiden hyväksymismenettelyn kehittäminen ja keventäminen. Ympäristöministeriö pitää esitettyjä muutoksia kannatettavina, koska myös konversioiden avulla voidaan vähentää liikenteen päästöjä.

Yleisesti ottaen ympäristöministeriö pitää hallituksen esityksen luonnosta hyvin valmisteltuna ja kannatettavana. Esitys tukee omalta osaltaan liikennesektorille asettuja kunnianhimoisia päästövähennystavoitteita.

Ympäristöministeriö

Cederlöf Magnus
Ympäristöministeriö